

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **J. S.**

skazanego z art. 198 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 24 maja 2024 r.

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie sędziego Małgorzaty Bednarek od udziału w sprawie II KK 360/23,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art.42 § 1 i 4 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1

Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

postanowił

wyłączyć sędziog Małgorzatę Bednarek od udziału w sprawie

Sądu Najwyższego o sygn. akt II KK 360/23.

UZASADNIENIE

W dniu 7 sierpnia 2023 r. do Sądu Najwyższego przekazane zostały przez Sąd Okręgowy w Warszawie akta sprawy z kasacją obrońcy skazanego J. S. od wyroku tego Sądu z dnia 14 września 2022 r., sygn. akt IX Ka 939/22.

W toku postępowania przed Sądem Najwyższym, w związku z przydzieleniem tej sprawy do rozpoznania wg. imiennej listy sędziów, sędziemu Ryszardowi Witkowskiemu, obrońca złożyła wniosek o wyłączenie wyżej wymienionego od udziału w sprawie, a konsekwencją powyższego było wyłączenie sędziego Ryszarda Witkowskiego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 3

listopada 2023 r. (KRI 256). Identyczne decyzje procesowe o wyłączeniu – w związku z kolejnymi wnioskami obrońcy – wydane zostały również wobec sędziów, którym przydzielona została niniejsza sprawa, tj. sędziego Pawła Kołodziejewskiego (postanowienie z dnia 20 grudnia 2023 r., KRI 309) i sędziego Anny Dziergawki (postanowienie z dnia 8 lutego 2024 r., (KRI 358).

Zarządzeniem Prezesa Izby Karnej z dnia 16 lutego 2024 r. sprawa II KK 360/23, po ostatnim postanowieniu o wyłączeniu, przydzielona została sędziemu Małgorzacie Bednarek.

Obrońca skazanego w dniu 6 maja 2024 r. złożyła w Sądzie Najwyższym wniosek o wyłączenie od orzekania w przedmiocie jej kasacji wniesionej na rzecz J.S. również sędziego Małgorzaty Bednarek. Uzasadniając wniosek obrońca odwołała się do trybu powołania Małgorzaty Bednarek na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o KRS z 2017 r., wskazując, że z uwagi na treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), uchwały składu siedmiu sędziów Sadu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22), szeregu innych orzeczeń Sądu Najwyższego powołanych we wniosku o wyłączenie, wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) w sprawach *Reczkowicz przeciwko Polsce* (skarga nr 43447/19), *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce* (skargi nr 49868/19 i 5751/19), *Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce* (skarga nr 1469/20), *Broda i Bojara przeciwko Polsce* (skargi nr 26691/18 i 27367/18), *Grzęda przeciwko Polsce* (skarga nr 43572/8), *Wałęsa przeciwko Polsce* (skarga nr 50849/21), wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE): z dnia 19 listopada 2019 r., w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18 oraz z dnia 6 października 2021 r., [Wielka Izba] C-487/19, a wreszcie Naczelnego Sądu Administracyjnego, Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana ustawą o KRS z 2017 r. jest organem sprzecznym z art. 187 Konstytucji RP oraz nie spełnia wymogów niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej. W efekcie składy Sądu Najwyższego z udziałem osób powołanych na urząd sędziego Sądu Najwyższego w tej wadliwej procedurze, nie stanowią niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą

gwarantowanego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, w art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (KPP) i w art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (EKPC). Co więcej, zauważyła również – powołując się na wskazany wyżej wyrok ETPCZ z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie *Reczkowicz przeciwko Polsce*, że sama Izba Dyscyplinarna, do której wcześniej była powołana sędzia Małgorzata Bednarek, nie była sądem, o którym mowa w EKPC.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Złożony przez obrońcę wniosek o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy zawisłej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt II KK 360/23 sędziego Małgorzaty Bednarek zasługuje na uwzględnienie.

W pełni zgodzić należy się z argumentacją wnioskodawczyni prowadzącą do konkluzji, że skład Sądu Najwyższego ukonstytuowany z udziałem sędziego Małgorzaty Bednarek z przyczyn instytucjonalnych i ustrojowych niezapewnienia gwarancji bezstronności i niezawisłości.

Sąd Najwyższy w tym składzie podziela w całej rozciągłości poglądy wyrażone w swoich wcześniejszych orzeczeniach (zob. postanowienia: z dnia 28 listopada 2023 r., III KK 623/22 [KRI 290]; z dnia 25 marca 2024 r., III KK 499/23 [KRI 399]), którymi wyłączono wyżej wymienioną sędziogę od udziału w rozpoznawaniu spraw kasacyjnych. W pełni zgodzić należy się z wywodami Sądu Najwyższego zawartymi w uzasadnieniach tych orzeczeń oraz wspierającą je argumentacją prawną zarówno w kontekście ewentualnego uznania potencjalnego stwierdzenia w takim wypadku nieprawidłowej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. pkt 1 powołanej we wniosku uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20), jak i przyjęcia – na gruncie konwencyjnym – naruszenia prawa do rozpoznania sprawy przez sąd ustanowiony na mocy ustawy, która jest klarowna i przekonująca w związku z czym, nie znajdując konieczności jej w tym miejscu powielania do niej się należy odwołać, uznając ją za własną.

Wyżej wskazane okoliczności czynią koniecznym uznać za zasadny złożony przez obrońcę wniosek i tym samym wyłączyć sędziogę Małgorzatę Bednarek od udziału w sprawie prowadzonej w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą II KK 360/23

z uwagi na to, że sąd, w którego składzie by uczestniczyła, nie spełniałby kryteriów określonych w art. 6 ust. 1 EKPC, zaś postępowanie prowadzone przez taki sąd byłoby obciążone wadą traktowaną na gruncie wykładni przyjętej w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. jako bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (co do przyczyn związania każdego składu Sądu Najwyższego wspomnianą uchwałą mającą moc zasady prawnej – zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021, z. 10, poz. 41).

W wypadku sędziego Małgorzaty Bednarek dodatkowym powodem wyłączenia – również trafnie zasygnalizowanym we wniosku obrońcy – są okoliczności, które skutkowały jej obecnym orzekaniem w Izbie Karnej Sądu Najwyższego i to poczynając o sposobu powołania jej do mającej charakter sądu specjalnego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w nietransparentnej procedurze w 2018 r., a następnie przeniesienia – po likwidacji Izby Dyscyplinarnej w 2022 r. – do legalnej Izby Sądu Najwyższego decyzją osoby pełniącej funkcję Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, w sposób stanowiący ominięcie wymogów określonych w art. 179 Konstytucji RP. Sąd Najwyższy w tym składzie wyrażony w powołanych wyżej orzeczeniach pogląd w pełni podziela, uznając za uzasadnione stwierdzenie, iż akty nominacji na stanowiska w Izbie Dyscyplinarnej, jako organie, który od początku zasadnie traktowany był jako organ niespełniający konstytucyjnego i konwencyjnego wymogu sądu niezależnego i bezstronnego „ustanowionego ustawą” (zob. pkt 4 powołanej już uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 oraz również wskazywany już także wyżej wyrok ETPCz z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczowicz przeciwko Polsce*), podjęte przez Prezydenta RP wyłącznie w ramach konkursu na stanowiska w tej Izbie, nie obejmują powołania do każdej innej Izby Sądu Najwyższego i tym samym nie wywołują skutków związanych z takim powołaniem. Wadliwość pierwotnego powołania, niezależnie od intencji ustawodawcy, który w nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym z 2022 r. usunął istniejące dotąd formalne ograniczenia w przenoszeniu sędziów tej Izby, nie mogą prowadzić do usankcjonowania tej pierwotnej wady, a tym bardziej uprawniać do orzekania w innych Izbach Sądu Najwyższego. Ta pierwotna wadliwość powołania na stanowisko sędziego Sądu

Najwyższego w konkursie do Izby Dyscyplinarnej nie może być również w drodze wtórnych, mających charakter techniczny zabiegów, konwalidowana. Skutek taki (konwalidacja) mógłby zostać osiągnięty wyłącznie poprzez przeprowadzenie prawidłowej procedury powołania i to powołania do prawidłowo ukształtowanego sądu (zob. także w tym przedmiocie postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 października 2023 r., II KK 82/23; z dnia 1 marca 2024 r., II KK 493/22; z dnia 7 marca 2024 r., IV KK 571/23).

Co więcej, niniejsze orzeczenie zapobiegnie ewentualnemu ryzyku wzruszenia zapadłego w Sądzie Najwyższym orzeczenia z udziałem sędziego Małgorzaty Bednarek w trybie przepisów Rozdziału 56 Kodeksu postępowania karnego – wznowienie postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22 i III KO 43/23; z dnia 21 czerwca 2023, V KO 17/22 i V KO 30/22; z czerwca 27 czerwca 2023 r., III KO 84/21 i III KO 15/22; z dnia 23 sierpnia 2023 r., II KO 75/23), a także możliwej i do tego skutecznej, w świetle utrwalonej linii orzeczniczej ETPCz [wyroki: powołany już wyżej z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz przeciwko Polsce*, skarga nr 43447/19, a także: z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, połączone skargi nr 49868/19 i 57511/19; z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*, skarga nr 1469/20 i inne wskazane we wniosku obrońcy], skardze do Trybunału w Strasburgu i związanych z tym konsekwencji finansowych dla Polski.

Podsumowanie całokształtu przeprowadzonych powyżej rozważań prowadzi do stwierdzenia, że skład Sądu Najwyższego ukonstytuowany z udziałem sędziego Małgorzaty Bednarek z powodów instytucjonalnych i ustrojowych, nie gwarantuje niezawisłości i bezstronności sądu przede wszystkim w aspekcie zewnętrznym, a tym samym nie zapewnia prawa do rzetelnego procesu w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC.

Z tych względów postanowiono jak na wstępie.

[PGW]

[ms]

